

СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА МОНІТОРИНГУ ЯК ІНСТРУМЕНТАРІЮ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

**Єльнікова Галина Василівна,
доктор педагогічних наук, професор,
заступник директора з наукової роботи
Інституту професійно-технічної освіти
Національної академії педагогічних наук України,**

**03045 Київ-45,
Чапаєвське шосе 98,
тел. сл. (044) 252-73-75,
тел. моб. (095) 421-04-57**

На які питання ми відповімо?

1. Що таке моніторинг? Це явище чи процес?
2. В яких системах його використовують?
3. Які функції моніторингу?
4. Яка причетність моніторингу до управління?
5. На що здійснюється вплив у ході моніторингу?
6. Що таке інструментарій управління?
7. Для чого створюється критеріальна основа управління? Що таке індикатори?
8. Які підходи використовуються для оцінки стану системи?
9. Що таке факторно-критеріальна модель? Що вона вимірює?
10. Що таке розвиток? Чи можна його вимірювати?
11. Як управляти розвитком системи?
12. ПТО як відкрита система. Управління розвитком ПТО на основі моніторингу

Що таке моніторинг? Це явище чи процес?

1. Огляд визначень у літературних джерелах (69)
2. Висновок: це і явище, і процес
3. **Наша точка зору:** моніторинг – це комплекс процедур щодо спостереження, поточного оцінювання перетворень керованого об'єкту і спрямування цих перетворень на досягнення заданих параметрів розвитку об'єкту. Освітній моніторинг – це супроводжуюче відстеження і поточна регуляція будь-якого процесу в освіті.

В яких системах використовують моніторинг?

В яких системах існує людина?

- людина – людина
- людина – машина
- людина – природа

Що саме є предметом відстеження в кожній системі в ході здійснення моніторингу?

Які функції моніторингу? Або на що він спрямований?

- контроль

1. дискретний
2. спрямований на діагноз (діагностичний)
3. здійснюється регуляція після завершення процесу. Отримується результат з певним відхиленням від заздалегідь визначеної мети

- моніторинг

1. неперервний
2. спрямований на регулювання для досягнення заздалегідь визначеної мети (регулятивний)
3. здійснюється поточне коригування, яке спрямовує хід процесу на мету

Яка причетність моніторингу до управління?

- Звернемося до особливостей моніторингу (с. 70, черв.)
- Сутність концепції моніторингу полягає в синхронності процесів спостереження, вимірювання, вироблення на цій основі нових знань про стан об'єкту з подальшим моделюванням, прогнозуванням та прийняттям відповідного управлінського рішення. Таким чином, освітній моніторинг функціонально зв'язаний з усіма етапами управління, утворюючи з ними замкнений цикл регулювання.

На що здійснюється вплив у ході моніторингу?

- освітній моніторинг спрямований на виявлення та регуляцію деструктивних впливів зовнішніх і внутрішніх факторів освітньої системи і націлений на досягнення бажаних результатів її розвитку
- Освітній моніторинг має : інформаційну, діагностичну, адаптаційну та коригуючу функції і здійснюється у три етапи:
- вироблення інформації про стан керованого об'єкту на “вході”;
- поточна діагностика та спрямування процесу на заданий результат;
- вироблення інформації про стан керованого об'єкту на “виході”.

Що таке інструментарій управління?

- Інструментарій – це комплекс засобів збору інформації, вимірювання стану об'єкта, діяльність якого відстежується тощо.
- Інструментарій управління – це засоби управління, до яких можна віднести моніторинг як засіб отримання інформації про стан керованого об'єкта й поточної регуляції його діяльності для забезпечення заздалегідь визначеного результату

Для чого створюється критеріальна основа управління? Що таке індикатори?

- Процес перебудови освіти в Україні здійснюється у відповідності з Національною стратегією розвитку освіти (у т. ч. ПТО) на 2012-2021 рр.
- Якщо встановити параметри цього розвитку і кожний параметр забезпечити чіткими критеріями та технологією відстеження, то можна оцінювати поточний стан розвитку освіти, у т. ч. професійно-технічної.
- Створена критеріальна основа містить індикатори – показники наявності або відсутності явищ, процесів, вимог, потреб тощо

Які підходи використовуються для оцінювання стану системи?

- оцінювання якості – якісний
- оцінювання кількості – кількісний
- якісно-кількісний – КВАЛІМЕТРИЧНИЙ, при застосування якого оцінюється якість за допомогою умовно визначених балів (кількості)

(Читати на с. 82 курсу лекцій з адаптивного управління)

Що таке факторно-критеріальна модель? Що вона вимірює?

- Основним методом кваліметрії є факторно-критеріальне моделювання
- За фактор умовно приймається напрям як сукупна характеристика діяльності/розвитку об'єкта
- за критерії – унормовані вимоги до сукупної характеристики діяльності/розвитку об'єкта
- унормований абсолютний показник (індикатор) стану об'єкта
- Норма-зразок об'єкту з якісно-кількісними характеристиками, що дозволяє у математизованій формі відбити ступінь його (об'єкту) реального розвитку, називається кваліметричною моделлю.

Демонстрація моделі діяльності майстра виробничого навчання

Що таке розвиток? Чи можна його вимірювати?

- *Розвиток* – це процес якісних змін системи в просторі й часі. Зміни можуть бути конструктивними та деструктивними. Конструктивні зміни ведуть до прогресу. Деструктивні – до регресу. У природному розвитку завжди переважає прогрес, бо регрес веде до руйнування системи.
- Розвиток людини є основним об'єктом управління в освіті. Цей розвиток здійснюється на основі освітньої діяльності людини.
- Розвиток можна вимірювати, здійснюючи оцінювання певного стану системи і відстежуючи динаміку його показників у часі

Як управляти розвитком системи?

1. Розробити науково-методичні матеріали для скеровування розвитку за результатами поточного контролю
2. Відстежувати динаміку отримуваних показників
3. Скерувувати процес на кінцевий результат (досягнення або збереження даного параметру)
4. Зазначене здійснювати за допомогою ОМ
5. Для цього розробити спеціальний інструментарій, що складається з: чітко визначеного об'єкту управління; заданих параметрів розвитку об'єкту; критеріїв оцінки цих параметрів; технології проведення поточного контролю; інформаційної бази щодо скеровування процесу на кінцевий результат.

Професійно-технічна освіта як відкрита система

- Професійно-технічна освіта:
- департамент МОНмолодьспорту України;
- підрозділи в обласних управліннях освіти та НМЦ ПТО в кожному регіоні (області) України;
- заклади та установи професійно-технічної освіти на місцевому рівні.

Усе зазначене вище занурене в оточуюче середовище, з яким відбувається постійний обмін інформацією. На основі цього встановлюється динамічна рівновага, яку можна змістити за допомогою цілеорієнтованого впливу для досягнення визначеної мети

Управління розвитком ПТО на основі моніторингу

- Створення (адаптація існуючих) кваліметричних моделей діяльності об'єктів ПТО, які визначено для цілеорієнтованого розвитку
- Здійснення моніторингу у поєднанні з саомоніторингом діяльності визначеного об'єкта, введення коучингу
- З'ясування відхилів від встановленої норми
- Здійснення цілеорієнтованого впливу на об'єкт для скеровування його діяльності на унормовану мету

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ !